

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 5207
Tarih : 29.04.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

"28 Nisan Gününün İş Cinayetlerinde Yaşamını Yitirenler İçin Anma ve Yas Günü İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi" gerekçesiyle birlikte ektedir.

Gereğini arz ederim

Cengiz Çiçek
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 30-4-2024	Esas No: 2/2130

1417212
12878212122
194212

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
30 Nisan 2024
Numara:

T B M M GENEL YERAK
30 Nisan 2024
No: 1417212

GENEL GEREKÇE

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) 2001 yılında 28 Nisan'ı " Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Günü" ilan etmiş; 30'dan fazla ülkede 28 Nisan'ın "İş Cinayetlerinde Hayatını Kaybedenleri Anma ve Yas Günü" olarak kabul edilmiştir.

28 Nisan 1914'te ilk defa "iş kazaları"nda ki işveren sorumluluğu hukuken Kanada'da tescil edildi. 1984'te Kanada Kamu Çalışanları Sendikası inisiyatifiyle 28 Nisan, önce sendika bazında yas günü olarak hayata geçirildi.1985'te Kanada Sendikalar Konfederasyonu 28 Nisan'ı tek taraflı olarak "Ulusal Yas Günü" ilan etti. 1985-1991 yılları arasında anma ve yas günü etkinlikleri düzenledi. 1991'de Kanada devleti 28 Nisan'ı resmi yas günü ilan etti.

1984'te Kanada Kamu Çalışanları Sendikası (CUPE) sendika bazında; 1985'te Kanada Sendikalar Konfederasyonu ülke bazında tek taraflı olarak 28 Nisan'ı ulusal yas günü ilan etti. Bu günü seçme nedenleri, 28 Nisan 1914'ün Kanada'da ilk defa patronların "iş kazaları"nı tazmin etmesine dair kapsamlı bir mevzuatın kabul edildiği, iş kazalarındaki patron sorumluluğunun hukuken tescil edildiği gün olması. 1970'te Amerikan Emek Federasyonu ve Endüstriyel Örgütler Kongresi (AFL-CIO), 28 Nisan'ı çalışırken hayatını kaybeden bütün işçiler için anma günü ilan etti. ABD Kongresi'nden kapsamlı bir İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Yasası geçirilince devlet işçi sağlığının bir kamu sorunu olduğunu sembolik de olsa kabul etmiş oldu.

1989'da ABD'de, 1991'de Kanada'da, 1992'de İngiltere'de resmi yas günü olarak tanınan 28 Nisan'ı, 2001'de Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) "Dünya Çalışma Güvenliği ve Sağlığı Günü" ilan etti. 2017 itibariyle ABD, Arjantin, Avustralya, Belçika, Bermuda, Birleşik Krallık / İngiltere, Brezilya, Cebelitarık, Danimarka, Dominik Cumhuriyeti, İspanya, Japonya, Kanada, Lüksemburg, Malawi, Moldova, Panama, Peru, Portekiz, Tayland, Tayvan, Ukrayna ve Zambiya'da resmî yas günü olarak kabul edildi. Bangladeş, Benin, Çek Cumhuriyeti, Filistin, Finlandiya, Macaristan, Malezya, Malta, Nepal, Romanya, Singapur ve Yeni Zelanda'da sendikalar bazında anma günü yapılıyor, devletlerinin bugünü resmî yas günü ilan etmesi için kampanyalar düzenliyorlar.

2008'den beri hiçbir işçi çalışırken ölmesin diye mücadele eden Adalet Arayan İşçi Aileleri, 2013'ten beri yürüyüşler, salon etkinlikleri düzenleyerek 28 Nisan'ın Türkiye'de de İş Cinayetlerinde Hayatını Kaybedenleri Anma ve Yas Günü ilan edilmesini talep ediyor. Unutmabeni çiçeğini sembol olarak kullanıyorlar.

Türkiye'de daha fazla sermaye birikimi, daha fazla kâr için alınmayan önlemler sebebiyle işçiler her gün iş cinayetlerinde hayatını kaybetmektedir. Yetersiz denetim ve işverenlerin cezai sorumluluklarının olmayışı iş cinayetlerinde artışın en önemli kriterleri arasındadır.

İşverenlerin etkin yaptırıma maruz kalmayışı işyerlerinde gereken önlemlerin alınmaması da iş cinayetlerinin yolunu açmış ve bu durum neredeyse kanıksanma noktasına gelmiştir. Yasaların giderek işveren lehine uygulanması ile işçilerin can kayıpları ciddi boyutlara varmıştır.

Yapılan araştırmalara göre, Türkiye iş cinayetlerinde yıllardır Avrupa ve dünyada en ön sıralarda yer almaktadır. Bunun en son örneklerinden bir tanesi de, 12 Temmuz 2023 tarihinde güncellenen ILO verilerine göre Türkiye, ölümcül olmayan mesleki yaralanmalar bakımından 11. sırada, ölümlü iş kazası sayısı bakımından ise 15. sırada yer almaktadır. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin tespit ettiği verilere göre; Ocak ayında 161, Şubat ayında 149 ve Mart ayında 115 olmak üzere 2024 yılının ilk üç ayda en az 425, her gün "en az" 5 işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetti.

Ekonomik maliyetler gerekçesiyle işveren veya işveren vekilleri iş güvenliğine yönelik mevzuatı angarya olarak görmekte ve işletme yetkililerinin büyük bir kısmı mevzuat uygulamasına direnç göstermektedir. Ayrıca yasal mevzuattaki boşluklar, iş sağlığı güvenliği uzmanlarının yetkiler bakımından güçsüz bırakılması, yaşanan bazı olumsuzluklarda sorumluluğun sadece iş güvenliği uzmanlarına yüklenmesi, iş cinayetlerinin ardındaki diğer sebepler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ekonomik krizin derinleştiği son yıllarda da iş cinayetlerinde de ciddi bir artış gözlenmektedir. İşçilerin yaşamları, ekonomik krizin etkileri azalsın diye feda edilmiştir.

Bu nedenle 28 Nisan Günü, iş cinayetlerinde yaşamını yitirenler için anma ve yas günü ilan edilerek bu hayati meseleye dair toplumsal farkındalık oluşturulmalıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1-) İş cinayetleri ülkenin en can alıcı sorunlarının başında gelmekteyse de bu cinayetleri durdurma noktasında bir gelişme kaydedilmemiştir. Bu kanun teklifi ile iş cinayetlerinin görünür kılınması, hayata etkileri ve çözüm önerilerinin hayata geçirilmesi sağlanmak istenmektedir. Alınmayan tedbirlerin ve uygulanmayan yaptırımların neden olduğu iş cinayetlerinin anılması ve mağdurların taleplerinin dinlenmesi amacı ile iş bu kanun teklifi düzenlenmiştir.

MADDE 2-) Yürürlük maddesidir.

MADDE 3-) Yürütme maddesidir.

28 NİSAN GÜNÜNÜN İŞ CİNAYETLERİNDE YAŞAMINI YİTİRENLER İÇİN ANMA VE YAS GÜNÜ İLAN EDİLMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1-) Her yılın 28 Nisan Günü; "28 Nisan Günü'nün İş Cinayetlerinde Yaşamını Yitirenler İçin Anma ve Yas Günü"dür. Bu çerçevede 28 Nisan gününü içerisine alan hafta boyunca ilgili Bakanlıklar, Meslek Odaları, Sivil Toplum Kuruluşları ile yakınlarını iş cinayetlerinde yitirenlerin bir araya gelecekleri, iş cinayetlerinin yarattığı etkilere dönük anma ve farkındalık etkinlikleri düzenlenir. Bu etkinlikler çerçevesinde işçilerin maruz kaldıkları sorunlara, iş kazalarına, düşük ücretlere, çocuk işçilere, meslek hastalıklarının getirdiği mağduriyetlere ve iş cinayetlerinin durdurulmasına yönelik farkındalığın sağlanmasına ve artırılmasına dönük faaliyetler yürütülür.

MADDE 2-) Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3-) Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.